



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

X. Auersio aut vniuersim ab instituto, aut ab aliquibus instituti propriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

illum ducentibus aberravit, à fine decessisse arbitrandus est. facit hoc quisquis à præscriptis in Religione mediis recedit.

CAPVT X.

Auersio aut uniuersim ab instituto, aut aliquibus instituti propriis.

QVÆ res extremæ ruinæ proxima, & periculi plenissima est, & ferè à superbia nata; cùm quis iudicium suum auctoris instituti, totque magnorum in Religione virorum, decretisq; Pontificiis præferat: aut certè à desiderii commodorum corporis proficiscitur.

Hinc videmus eos qui aut carne, aut nominis sui gloria pulsantur, cùm desperauerint ea in Religione consequi, paulatim ad instituti derogationem descendere; vthoc quasi pallio vitia sua tegant. Sane vbi inceperit animus se his irretire, singulaque institutionis suæ, humano sensu suo, non maiorum placitis, non tantorum annorum confirmationibus, non maximorum Deoque gratissimorum virorum comprobationibus discutere; non multum ab extremo periculo abesse potest.

Desi.

Deſipit deinde huic, non prima fronte
tota vniuerſim inſtituti ratio, ſed vna alte-
raue conſtitutio, regula, Superioris ordi-
natio; inde ſerpit hoc malum ad plura, &
deinde corporis totius iugulum petit.

Nalcitur deinde in hoc ab omnibus im-
peratis animi quædam alienatio, & tan-
quam febridetentis, occupato ſemel pu-
lato ab humore febrili acido, dulciſſima
amariffima videntur: ita hominis illius ob-
ſeſſa ſemel mente ab inſtituti auerſione,
aceſcunt omnia. & quæ antè mollia & ſua-
uia, rationique ac diuinis conſiliis ac pla-
citis conſona videbantur; ea nunc dura &
aſpera, & à diuinæ voluntatis decretis re-
motiffima cenſentur.

Plena deinde hæc res periculi eſt, cum
ferè eiufmodi quærant aliquem ingenij
ſui, cui paulatim inſtillent hæc venena,
ſerpitque hæc res non magno negotio per
plures, viresque acquirat vniuerſæ Religi-
oni noxias. & ferè magis coaleſcunt inge-
nia hac ſimilitudine tacta, mutuoque le-
firmant & exacuunt, quàm probatiſſimo-
rum quorumcumque mentes. ita ad op-
pugnationem, quàm ad tuitionem natura
proniores ſumus, & peſſima quæque, ma-
ximeque noxia impetu feruntur maiore,
miſcenturque; tanquam fatua quadam cir-
cum-

cum uolutione, secumque trahunt, quid-
quid solidiore fundamento caret. si quid
radice tenuiore fecundo Religionis solo
insertum, si quid opimæ illius arbori leuius
inculcatum, si quid trunco superficiem
tantum radat, id omne non magno impul-
su corruere necessum est. Quare si quem
hi deprehenderint aut commodis suis stu-
dentem, aut obedientiæ iugum reiectan-
tem, aut potui ciboque potentiùs addi-
ctum, aut carnis illecebris proritatum, aut
in mulierum familiaritatem propensiorẽ,
aut laudis gloriæque suæ sectatorem, aut
magnorum familiaritatibus inhiantem,
aut orationis studium fastidientem; perfa-
cile in sententiam suam pelliciunt, & ab
his initiis ad uniuersum institutum con-
uellendum pertrahunt. Nec difficile est
tales inuenire, qui in aliquod vitiorum
horum proniores sint, repertosque in o-
mnem partem flectere, maximè si acce-
dat accuratior regularumque obseruan-
tior Superior, qui non parcat, nec impu-
nita in illis delicta transeat. hinc enim ani-
morum commotiones, exacerbationes,
querimoniæ, oblocutiones nascuntur. Cõ-
modum proinde turbandæ rei tempus na-
cti priores illi in sæuas propellunt tempe-
states hæc maria, a rentibusque his lignis
flam-

flammas ignesque subiiciunt. & à minimi
sæpe scintillis ardet domus tota: à non po-
tenti flatu, non in iras tantum minasque
sed in furores insurgunt hi fluctus, secun-
dum que non rarò in interitum trahunt do-
mum totam.

Euitabit has flammas, venena, pestes
quisquis Deum, quisquis Religionem ama-
fugietque tanquam insanos scopulos mul-
torum in Religione mortibus nobilitatos

Remedia.

CAusæ inuestigandæ, è qua nimirum
radice germina hæc pullulent: illa
enim semel resecta & euulsa, reliqua nul-
lo impellente corruent.

Fiducia etiam in illis excitanda, ut fi-
denter se Superiori aperiant. Beneuolen-
tiis etiam, ac quibusdam confidentiæ de-
monstrationibus in fiduciam excitandi.
vbi se aperuerint, paternè iuuandi.

Veterum etiam, aliarumque Religio-
num exemplis, rationeque singula confir-
manda, dubia excutienda & dissoluenda:
in quibus omnibus magna necessum est
Superiorem uti patientia; audire luben-
ter, operam suam ultro spondere, nullum
illis aditum ad se negare; rem modò leua-

re, modò periculorum votorumque quibus se obstrinxit, magnitudinem ostendere, prout prudens charitas, & patientis constitutio suaserit.

Spiritualibus deinde exercitiis, piorumque librorum lectionibus talis iuandus.

Proderit etiam per spiritus Præfectum, aut per alium virum cordatum, cui æger plus fidat, medicamenta malo huic propinare, maximè si quando aliquid alienationis ab ipso Superiore intercurrat; quod ferè talibus euenire solet.

Dispiciendum deinde, an per alium Superiorem æger noster, aut loci mutatione iuari leuarique possit: nec quidquam ommittendum quod ad latentis huius mali venenum vtile futurum sit. Neque enim malo huic indormiendum, cum ferè magno impetu incrementa sumat, vbi primùm hominem occupauerit. Quare nullis hinc laboribus parcendum, frequenter, & in omnem partem versandus æger, nullaque non medicamenta tentanda sunt.

Iuuet etiam piarum occupationum varietas, à quibus minùs abhorret. Familiaritas etiam illorum, qui in virtutibus magna incrementa fecerunt, & à quibus nullum in hoc hominum genere periculum.

X

Auo-

Avocatio etiam conuersationis illorum qui faciles ad hæc mala sunt, minoresque in instituti amore progressus fecerunt. Communes denique preces, ipsiusque in primis Superioris, cui ut pastori, hæc cura magis incumbit.

CAPVT XI.

*Emulationes, etiam in rebus piis,
& instituti propriis.*

VT euenire frequenter solet in lectionibus, concionibus, confessionibus, catechizationibus, externorum familiaritatibus, aliisque generis eiusdem; cum paria, aut plerumque superiora etiam cogitemus, quæ cum ingenio, natureque dotibus assequi non possimus, decurrimus ferè ad alienorum dictorum factorumque improbationes, depressiones, criminationes, tanquam si his alienæ famæ derogationibus, viam ad gloriam nobis sternamus.

Neque res alia Religiosum ad alienarum virtutum, nominisque boni detractionem faciliùs deducit. ut non errauerit, qui exitialem hanc Religionum pestem dixerit: nam & virtutibus derogat
alio-